

Aleg 166

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową opracował i na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt pragmatyki dla nauczycielstwa ludowego przy możliwym uwzględnieniu życzeń, przedłożonych w dołączonym projekcie pragmatyki służbowej, opracowanej przez Zarząd główny Polskiego Towarzystwa pedagogicznego.

Wnioskodawca :

Wójcicki.

Górkiewicz, Zamorski, Sala, Jabłoński, Michalik, Tomaka, Pilch, Skarbek, Schmidt, Bednarski, Adam, Wolanin, Zaremba, Riedl.

PROJEKT

pragmatyki służbowej Zarządu Głównego Polskiego
Towarzystwa Pedagogicznego.

I.

Stosunek prawny nauczycieli.

§ 1.

Służba nauczycielska w szkołach publicznych jest publicznym urzędem krajowym, przystępnym dla wszystkich obywateli państwa, którzy uzdolnienie swe do niej udowodnią w sposób ustawą przepisany.

§ 2.

Nie mogą sprawować urzędu nauczycielskiego w szkole ludowej osoby, które skutkiem sądowo-karnego wyroku są wykluczone od wybieralności do reprezentacji gminnej, lub którym udowodniono poważne postęпки niemoralne lub zdrożności tego rodzaju, że musiałyby spowodować orzeczenie, wydalające ze służby mianowaną już siłą nauczycielską.

§ 3.

Siły nauczycielskie, które wydalono z zawodu nauczycielskiego skutkiem sądowo-karnego wyroku, połączonego z utratą wybieralności do reprezentacji gminnej, lub skutkiem prawomocnie uznanej przez sąd karny niezdolności do sprawowania urzędu nauczycielskiego, nie mogą być zatrudnione w szkołach ludowych. Jeżeli przyczyny wydalenia ustaną, ponowne użycie tych sił w zawodzie zależy od zezwolenia Rady szkolnej krajowej.

§ 4.

Swobodne wykonywanie praw obywatelskich, określonych państwowymi ustawami zasadniczymi, poza obowiązkami służbowymi nauczyciela nie może być niczem ograniczone.

II.

Krajowy status nauczycieli.

§ 5.

Dla nauczycieli prowadzi się w Radzie szkolnej krajowej status, do którego wpisuje się wszystkie daty oso-

biste, mające znaczenie dla stosunku służbowego w ogólności, awansu zaś i wymiaru poborów emerytalnych w szczególności.

§ 6.

Nauczycielstwo ludowe obejmuje jeden status.

Awansowanie odbywa się w sposób następujący: Po egzaminie kwalifikacyjnym do szkół ludowych pospolitych otrzymuje nauczyciel XI. klasę rangi i pozostaje w niej lat 6, potem przechodzi do X. klasy rangi i pozostaje w niej lat 12, wreszcie dochodzi do IX. klasy rangi.

Rada szkolna krajowa może, w uznaniu szczególniejszych zasług na polu szkolnictwa, pedagogii lub oświaty ludowej, przyznać nauczycielowi ad personam VIII. klasę rangi.

Posunięcie do wyższego stopnia płacy w randze XI. następuje co 2 lata, w randze X., IX. i VIII. co 3 lata.

Nauczyciele z egzaminem kwalifikacyjnym do szkół wydziałowych i nauczyciele religii z wykształceniem uniwersyteckim, nadto nauczyciele z egzaminem, uprawniającym do kierownictwa kursów rolniczych lub z innymi egzaminami, które władze szkolne uznają za równorzędne z egzaminem do szkół wydziałowych, awansują w XI., X. i IX. klasie rangi do wyższych stopni płacy co 2 lata, następnie przechodzą do VIII. klasy rangi, w której awansują co 3 lata.

§ 7.

Z ukończonym 35. rokiem służby, licząc od pierwszej nominacji na nauczyciela tymczasowego, opuszcza nauczyciel rzeczywisty lub stały status nauczycieli czynnych i przechodzi w stały stan spoczynku.

§ 8.

Z chwilą uzyskania warunków awansu nie można nauczycielowi odmówić ani też niczem ograniczyć przejścia do wyższej rangi, względnie do wyższego stopnia płacy.

Wyjątek stanowi prawomocna kara dyscyplinarna, o ile wyraźnie orzeka, na jak długo wstrzymanie awansu ma być wykonane.

§ 9.

Status nauczycielstwa całego kraju prowadzi jednolicie Rada szkolna krajowa i z początkiem każdego roku słonecznego w dzienniku urzędowym podaje go do wiadomości nauczycielstwa.

III.

Mianowanie, przenoszenie i zamiana służbowa.

§ 10.

Posadę nauczycielską w publicznych szkołach ludowych zajmować może każda osoba bez różnicy płci, ma-

jąca prawo obywatelstwa austriackiego i posiadająca świadectwo dojrzałości ze seminaryum nauczycielskiego. Dyspensa od tego świadectwa nie jest dopuszczalną.

§ 11.

Kto *a)* nie ukończył 19. roku życia, *b)* przekroczył 40 rok życia, lub *c)* na podstawie orzeczenia dyscyplinarnego został ze służby nauczycielskiej wydalony, ten do uzyskania posady nauczycielskiej potrzebuje osobnego zezwolenia Rady szkolnej krajowej.

§ 12.

Nadanie posady nauczycielowi, któryby przez to wszedł w stosunek służbowego podporządkowania wobec przewodniczącego Rady szkolnej okręgowej lub inspektora szkolnego, z którymi w linii wstępnej albo zstępnej, albo linii ubocznej aż do stryja lub bratanka włącznie jest spokrewniony, albo spowinowacony, lub co do których pozostaje w stosunku adoptacji, dopuszczalne jest tylko za zezwoleniem Rady szkolnej krajowej, nawet, gdy idzie o posadę tymczasową. Jeżeli stosunek taki powstanie później między przełożonym a nauczycielem, będącym już w służbie, wówczas, należy zapobiedz, o ile potrzeba wymaga — aby na tem nie ucierpiał ani interes służby ani dotyczący nauczyciel.

§ 13.

W publicznych szkołach ludowych i wydziałowych różni się 3 kategorie nauczycieli: *a)* tymczasowych, *b)* rzeczywistych i *c)* stałych.

§ 14.

Nauczyciela tymczasowego mianuje Rada szkolna okręgowa, donosząc o tem równocześnie Radzie szkolnej krajowej.

§ 15.

W razie uznanej i koniecznej potrzeby może Rada szkolna okręgowa przenieść nauczyciela tymczasowego z urzędu na inną posadę, a rekurs przeciw takiemu przeniesieniu nie jest dopuszczalny. Nauczycielowi tymczasowemu, przeniesionemu z urzędu, należy się zwrot kosztów przeniesienia w kwocie 50 K.

§ 16.

Nauczyciela tymczasowego, po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego do szkół ludowych pospolitych, wpisuje Rada szkolna krajowa do statusu, wyznacza mu miejsce służbowe i wystawia dekret uprawniający go do rzeczywistego wykonywania zawodu i korzystania z wszelkich praw, nauczycielowi rzeczywistemu ustawą przyznanych.

§ 17.

Nauczyciel rzeczywisty po wpisaniu go do statusu ma złożyć przysięgę służbową w ręce przewodniczącego Rady szkolnej okręgowej lub inspektora szkolnego okręgowego.

§ 18.

Nauczyciel tymczasowy przy wstąpieniu do służby ma złożyć ślubowanie obowiązków przez podanie ręki. Ślubowanie należy złożyć w ręce przewodniczącego Rady szkolnej okręgowej lub inspektora szkolnego okręgowego.

§ 19.

Stałych nauczycieli i kierowników szkół ludowych oraz stałych nauczycieli i dyrektorów szkół wydziałowych mianuje Rada szkolna krajowa na podstawie konkursu, ogłoszonego w przeciągu 4 tygodni po opróżnieniu posady z terminem również czterotygodniowym.

§ 20.

Prawo ubiegania się o stałą posadę nauczyciela lub kierownika szkoły ludowej mają tylko nauczyciele, posiadający patent złożonego egzaminu kwalifikacyjnego do szkół ludowych.

§ 21.

Prawo ubiegania się o posadę nauczyciela lub dyrektora szkoły wydziałowej mają tylko nauczyciele posiadający patent złożonego egzaminu kwalifikacyjnego do szkół wydziałowych.

§ 22.

Posadę stałą otrzymuje z pomiędzy kompetentów z reguły ten nauczyciel, który przy równej wymaganej kwalifikacji i aplikacji służbowej, wykaże największą ilość lat służby. Przy równych warunkach pierwszeństwo posiada kompetent swojego okręgu służbowego.

§ 23.

Mianowanie odbywa się w ciągu 6 tygodni po upływie terminu konkursu.

§ 24.

Nauczyciela rzeczywistego przenosi Rada szkolna krajowa: *a)* na jego własną prośbę, *b)* z urzędu, jeżeli tego wymaga dobro szkoły lub powaga stanu nauczylskiego, *c)* wskutek prawomocnej kary dyscyplinarnej, opiewającej na przeniesienie. W wypadku pod *b)* ma nauczyciel prawo wnieść rekurs do Ministerstwa wyznań i oświaty do dni 14, a rekurs taki posiada moc odraczającą.

§. 25.

Nauczyciela (kierownika, dyrektora) stałego przenosi Rada szkolna krajowa: *a)* na jego własną prośbę, *b)* wskutek prawomocnej kary dyscyplinarnej, opiewającej na przeniesienie i *c)* na podstawie dobrowolnej deklaracji, że przyjmuje proponowaną mu przez władzę posadę, potrzebującą nauczyciela uzdolnionego w pewnym kierunku fachowym. Wyjątek stanowi zwinięcie szkoły lub klasy, względnie zamiana szkołą na niższą kategorię. Wówczas przeniesieniu ulega najmłodszy latami służby.

§. 26.

Nauczycielowi, przeniesionemu na inną posadę nie na własną prośbę, ani też w drodze dyscyplinarnej, należy się zwrot kosztów, jakie z tego tytułu otrzymują urzędnicy państwowi odpowiedniej klasy rangi.

§. 27.

Wszelkie przeniesienia nauczycieli (kierowników, dyrektorów) winny następować z reguły w ciągu głównych feryi szkolnych. W razie wyjątkowych wypadków przeniesienia w ciągu roku szkolnego należy nauczyciela zawiadomić o tem najmniej na dni 30 przed terminem objęcia nowej posady, a uwzględniając jego stosunki gospodarcze i rodzinne, udzielić mu odpowiedniego urlopu do przesiedlenia się, najmniej jednak dni 8.

§. 28.

Na zamianę miejsc służbowych, o którą proszą nauczyciele stali tej samej klasy rangi, zezwala Rada szkolna krajowa.

§. 29.

Rada szkolna krajowa prowadzi wykaz wszystkich wolnych posad i ogłasza je w dzienniku urzędowym.

IV.

Pobory, zaopatrzenia i inne korzyści nauczycieli.

§. 30.

Pobory nauczyciela tymczasowego z egzaminem dojrzałości wynoszą 1.200 K i 50 % dodatku aktywalnego nauczycieli rzeczywistych w XI. klasie rangi.

§. 31.

Nauczyciel rzeczywisty lub stały ma prawo do poborów tych samych, jakie pobierają urzędnicy państwowi w odnośnej klasie rangi.

Pobory służbowe należą się nauczycielowi od dnia zamianowania, pod warunkiem zgłoszenia się do służby w zakresie określonym w dekreście terminie, a w razie awansu od dnia pierwszego tego miesiąca, który następuje po dniu awansu.

§. 32.

Wypłata poborów ustawowych następuje w ratach miesięcznych z góry.

§. 33.

Pobory aktywalne należy wstrzymać z ostatnim dniem tego miesiąca, w ciągu którego nauczyciel rzeczywiście ustąpił ze służby.

§. 34.

Czas służby, uprawniający do awansu liczy się od dnia 1-go miesiąca następującego po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego do szkół ludowych pospolitych, względnie wydziałowych.

Nie wlicza się do czasu, przepisanego do posunięcia do wyższego stopnia płacy lub wyższej klasy rangi czasu urlopów bezpłatnych — o ile nauczyciel w czasie tym nie spełniał obowiązków w szkole prywatnej z prawem publiczności, a dalej — czasu kwieskowania, suspensy, zakończonej prawomocnym wyrokiem, wykazującym winę nauczyciela — wreszcie czasu, jako kary takim wyrokiem oznaczonego.

§. 35.

Na każdy awans do wyższej klasy rangi lub posunięcie do wyższego stopnia płacy wydaje Rada szkolna krajowa z urzędu dekret, w którym ma wymienić pobory nauczyciela wedle klasy rangi i dzień awansu.

§. 36.

Za kierownictwo pobiera kierownik szkoły ludowej i dyrektor szkoły wydziałowej po 100 K za każdą klasę.

§ 37.

Zastępcy kierownika lub dyrektora szkoły należy się remuneracya za czas zastępstwa w wysokości dodatku za kierownictwo, za ten czas przypadającego, jeżeli zastępstwo w ciągu roku szkolnego trwa bez przerwy przynajmniej jeden miesiąc.

§ 38.

Każdemu kierownikowi i dyrektorowi szkoły stałemu, czy tymczasowemu, należy się wolne mieszkanie w budynku szkolnym składające się najmniej z 3 pokoi, kuchni, spiżarki, piwnicy i t. p.

Kierownikom lub dyrektorom szkół mających ogród szkolny lub pole, należą się odpowiednie budynki gospodarcze.

§ 39.

W razie braku mieszkania w szkole należy się kierownikowi lub dyrektorowi szkoły ryczałt na mieszkanie w wysokości 25% jego płacy.

§ 40.

Nauczyciel pobiera 1½% płacy miesięcznej wraz z dodatkami wliczanymi do emerytury za każdą godzinę nauki udzielanej ponad obowiązkowych 24 godz. tygodniowo. Nauczyciel, czujący brak sił fizycznych do pracy nadobowiązkowej, może uchylić się od pełnienia czynności powyżej 6 godzin nadobowiązkowych, bez ujemnych następstw w awansie.

§ 41.

Na drobne potrzeby szkolne i urzędowe utrzymują kierownicy, względnie dyrektorowie szkół ludowych i wydziałowych rocznie na klasę pierwszą 50 koron, na każdą dalszą 25 koron.

Ryczałt ma być płacony w kwartalnych ratach z góry.

§ 42.

Za wydanie duplikatu zawiadomienia lub świadectwa szkolnego, należy się kierownikowi względnie dyrektorowi szkoły 2 korony.

§ 43.

Nauczycielowi rzeczywistemu, który z powodu słabości albo innych nieszczęśliwych wypadków niewinnie popadł w nędzę, należy na jego prośbę udzielić bezprocentowej zaliczki na płacę do wysokości sześciu-miesięcznych poborów z funduszków krajowych, spłacalnej w przeciągu lat trzech — o ile pobory te innemi wierzytelnościami do maksymalnie ustawą dopuszczalnej kwoty nie są już obciążone. Dalej idące względy przy udzielaniu zaliczek zastrzeżone są ocenie władzy, której w tym wypadku pozostawia się też ustalenie sposobu spłaty, jakoteż ewentualnie wskazanych środków zabezpieczenia.

§ 44.

Prawo nauczycieli rzeczywistych do poborów emerytalnych (odprawy), jakoteż prawa pozostałych po nauczycielu przynależnych do kwartału pośmiertnego i poborów zaopatrzenia (odprawy), należy oceniać według obowiązujących przepisów ustawy z d. 19. lutego 1907. Nr. 34. dz. u. p. — ze zmianami z niniejszej ustawy wynikającymi.

§ 45.

Jeżeli nauczyciel rzeczywisty z powodu przytępienia umysłu, obłądu, albo innej nieuleczalnej choroby lub nie-

sześcielnego wypadku, któremu uległ wskutek wykonywania zawodu, stał się do dalszej służby nauczycielskiej niezdolnym, policza mu się przy wymiarze poborów emerytalnych najmniej dalszych lat 10. Ponadto można w warunkach zasługujących na szczególne uwzględnienie przyznać emeryturę w jeszcze wyższym wymiarze, aż do pełnej kwoty policzalnych przy wymierzaniu emerytury poborów. Przyznawanie poborów emerytalnych przysługuje Radzie szkolnej krajowej.

Jeżeli umrze nauczyciel, który uzyskał prawo do emerytury, należy się żonie i sierotom zaopatrzenie, obliczone według poborów i stanu awansowego w dniu śmierci męża (ojca).

§ 46.

Jeżeli nauczyciel wskutek zarządzenia władzy czuje się pokrzywdzonym w swoich prawach służbowych, natenczas może wnieść zażalenie w drodze służbowej.

V.

Obowiązki nauczycieli.

§ 47.

Nauczyciel, zajęty w publicznych szkołach ludowych, ma się odznaczać nieposzlakowanym życiem, spełniać obowiązki swego urzędu wiernie i sumiennie, przyświecać przykładem swemu otoczeniu. W wypełnianiu swego zadania znaleźć ma u swych władz poparcie, ma prawo domagać się współdziałania domu rodzicielskiego i, jako osoba urzędowa, korzystać z ustawowej ochrony władz w całej pełni.

§ 48.

Jeżeli nauczyciel w urzędowaniu dozna przeszkody wskutek niewłaściwego zachowania się stron, należy wobec winnych zastosować te same przepisy, jakie istnieją celem ochrony urzędowania urzędników państwowych.

§ 49.

Nauczyciel powinien unikać wszelkiego zachowania się sprzecznego z obowiązkami służbowymi i uwłaczającego powadze stanu nauczycielskiego lub też jego działalności wychowawczej i nauczycielskiej, oraz wystrzegać się wszelkiego nadużycia swego urzędowego stanowiska.

§ 50.

Nauczyciel powinien stosować się chętnie i ściśle do ustaw i rozporządzeń, jakoteż poleceń władz szkolnych i przełożonych; rad, wskazówek i napomnień kierownika względnie dyrektora szkoły sumiennie przestrzegać, tudzież stosować je skutecznie przy nauce i spełnianiu innych swych obowiązków służbowych.

§ 51.

Nauczyciele są obowiązani zachowywać się uprzejmie wobec członków władz szkolnych i członków grona nauczycielskiego, tudzież przez zgołne współdziałanie ułatwić sobie wzajemne spełnienie zadania i podnosić powagę szkoły u publiczności. Starsi członkowie grona winni na żądanie swem doświadczeniem wspierać uprzejmie młodszych w spełnianiu ich zawodu. O starszeństwie w gronie stanowi klasa rangi w równej klasie rangi — lata służby, przy równych latach służby — wiek.

§ 52.

Nauczyciele są obowiązani w interesie nauki i frekwencyi szkolnej, przede wszystkim zaś w interesie wychowania, utrzymywać z wszelką usilnością konieczną styczność z domem rodzicielskim. Dla omawiania dotyczących kwestyi należy urządzać zebrania rodzicielskie. W obcowaniu z rodzicami młodzieży szkolnej i w urzędowych stosunkach ze stronami wogóle winni nauczyciele postępować uprzejmie, udzielać im z wszelką gotowością potrzebnych rad i wskazówek oraz starać się o pozyskanie zaufania ludności.

Z drugiej strony nauczyciele mają prawo żądać ze strony rodziców lub ich zastępców czynnego popierania szkoły w wypełnianiu jej zadania, stosowania się do odnośnych przepisów i wskazówek władz szkolnych, rad nauczycielskich, dotyczących się nauki lub wychowania dzieci, tudzież jawienia się w budynku szkolnym na wezwanie kierownika względnie dyrektora szkoły w interesie nauki lub wychowania dzieci, względnie pupilów.

§ 53.

Nauczyciel jest obowiązany do udzielania nauki w 24 godzinach tygodniowo, nie może on jednak, jeżeli dobro szkoły tego wymaga, uchylić się od nadobowiązuowego udzielania nauki aż do 6 godzin tygodniowo, za co należy mu się wynagrodzenie według § 40-tego ustawy.

§ 54.

Celem osiągnięcia pomyślnego stanu nauki winni nauczyciele przygotowywać się starannie do lekcyi, poprawiać sumiennie ćwiczenia piśmienne, stosować się do planu naukowego, nie odstępować od podziału godzin i poszczególnych godzin nauki nie używać inaczej, jak tylko na spełnienie każdorazowego zadania nauki.

§ 55.

Każdy nauczyciel jest odpowiedzialny za osiągnięcie przepisanego celu nauki, o ile nie zajdą żadne utrudniające okoliczności. Nauczyciele winni zapisywać codziennie do dziennika lekcyjnego przerobiony materiał naukowy i ćwiczenia piśmienne, z należytą pilnością i starannością utrzymywać akta urzędowe, oraz wygotowywać świadectwa i zawiadomienia szkolne.

§ 56

Nauczyciele mają ściśle przestrzegać przepisanego czasu nauki i mają — celem czuwania nad zbierającą się na naukę młodzieżą — jawić się w izbie szkolnej na kwadrans przed nauką, o ile nie zaprowadzono wspólnego nadzoru kilku klas.

§ 57.

Nauczyciele mają wykonywać ściśle uchwały konferencyi i wszyscy winni brać udział w uroczystościach szkolnych.

§ 58.

Nauczycielom nie wolno używać dzieci szkolnych do załatwiania spraw i czynności, które są niezgodne z karnością szkolną, nie pozostają w żadnym związku z celem nauki, lub zagrażają zdrowiu dzieci; w szczególności nie wolno używać dzieci szkolnych do robót w domu nauczyciela, do czyszczenia budynku szkolnego lub do wywiadywania się o podejrzanych zastabnięciach współuczniów. Tylko w razie koniecznym i to jedynie wtedy, jeżeli przeciw temu nie przemawiają względy zdrowotne i pedagogiczne, wolno poruczyć dzieciom szkolnym udzielanie potrzebnych wiadomości rodzicom współuczniów.

§ 59.

Nauczycielom nie wolno po nauce szkolnej urządzać w klasie nauki dodatkowej za osobną opłatę, nie wolno przyjmować podarunków od dzieci szkolnych lub ich rodziców, ani zbierać pieniędzy między młodzieżą szkolną — celem ofiarowania podarunku kierownikowi, dyrektorowi lub innemu nauczycielowi szkoły przy jakiegokolwiek sposobności.

§ 60.

Nauczyciele, powołani do czynnej służby wojskowej mają donieść o tem bezzwłocznie władzy przełożonej, podając odnośne daty powołania. Podczas czynnej służby do 8 tygodni, tudzież ćwiczeń peryodycznych, zatrzymuje nauczyciel prawo do poborów. Czas spędzony w takim stosunku służbowym zalicza się również przy posunięciu do wyższej klasy rangi, względnie wyższego stopnia płacy. Uprawnienia te mają być zastosowane również w razie wyjątkowego powołania rezerwistów lub rezerwistów zapasowych do czynnej służby podczas pokoju także na czas dłuższy niż 8 tygodni.

Natomiast nauczycielom, powołanym do odbycia czynnej służby wojskowej, ustawowo rok lub dłużej trwającej, należy pobory zastanowić; czas, spędzony w tym stanie, wlicza się do ogólnej liczby lat służby nauczycielskiej, nie wlicza się natomiast przy posunięciach do wyższej klasy rangi, względnie wyższego stopnia płacy, jednakże nauczyciel zatrzymuje charakter swój wedle już osiągniętej klasy rangi. Tak samo zatrzymuje nauczyciel swój stopień wedle klasy rangi na czas czynnej służby wojskowej w razie mobilizacyi (uzupełnienia na stan wojenny) lub powołania do pospolitego ruszenia.

O ile nauczyciel podczas takiej czynnej służby wojskowej ma prawo do poborów służbowych, postanawiają istniejące, osobne zarządzenia; czas takiej czynnej służby wlicza się przy posuwaniu do wyższej klasy rangi.

§ 61.

Jeżeli nauczyciel chce wstąpić do czynnej służby wojskowej dobrowolnie, bez ustawowego obowiązku, albo przejść do niej pozostać, potrzebuje do tego pozwolenia Rady szkolnej krajowej, którego odmówić można tylko w razie służbowej konieczności.

§ 62.

Nauczyciel jest obowiązany zawiadomić władzę służbową o swym stałym miejscu zamieszkania, a o każdej zmianie tegoż wczas donosić. Powinien on również dobierać sobie miejsce zamieszkania w ten sposób, ażeby mógł bez trudności wypełniać swoje obowiązki służbowe.

§ 63.

O zamierzonym zawarciu związku małżeńskiego ma nauczyciel donieść władzy służbowej podając daty personalne osoby, którą zamierza zaślubić. Doniesienie to ma nastąpić na 2 tygodnie przed zawarciem ślubu, o ile dostateczne powody nie usprawiedliwiają doniesienia w późniejszym terminie.

Nauczyciele tymczasowi mogą zawierać związki małżeńskie tylko za zezwoleniem władzy.

§ 64.

Nauczyciel nie może obok swego urzędu zajmować się takim zarobkowaniem ubocznym, któreby było sprzeczne z powagą i godnością jego urzędu.

Czynności sprzeczne z powagą i godnością stanu nauczycielskiego określa Rada szkolna krajowa.

VI.

Przełożenstwo nauczycieli.

§ 65.

Najwyższe kierownictwo, nadzór wychowania i władzę wykonawczą w kraju w sprawach szkół i zakładów wychowawczych, podlegających Radom szkolnym okręgowym, spełnia Rada szkolna krajowa.

§ 66.

Rada szkolna okręgowa zarządza w swym okręgu szkołami ludowymi publicznymi, oraz zakładami naukowymi i wychowawczymi, które są z niemi połączone, z wyjątkiem szkół ćwiczeń przy seminariach nauczycielskich; sprawuje nadzór

nad szkołami ludowymi prywatnymi, oraz nad zakładami wychowawczymi prywatnymi dla młodzieży która nie uczęszcza do szkół ludowych państwowych.

Nadzór pedagogiczny z ramienia Rady szkolnej okręgowej wykonuje nad szkołami ludowymi inspektor szkolny okręgowy.

§ 67.

Bezpośrednim przełożonym każdej więcej klasowej szkoły ludowej jest nauczyciel, zamianowany jej kierownikiem względnie dyrektorem, albo zastępca tymczasowy według starszeństwa.

§ 68.

Ministerstwo wyznań i oświaty stanowi wyższą instancję nauczycieli w drodze rekursu we wszystkich sprawach służbowych, wynikających ze stosunku do władz przełożonych. Od orzeczenia Ministerstwa można wnieść odwołanie do Trybunału administracyjnego.

§ 69.

Rada szkolna krajowa w szczególności:

- a) sporządza i prowadzi status nauczycielski;
- b) wydaje nauczycielom dekrety, uprawniające do rzeczywistego i stałego sprawowania zawodu nauczycielskiego; posuwa nauczycieli do wyższej klasy rangi, oraz do wyższego stopnia płacy;
- c) mianuje dyrektorów szkół wydziałowych i kierowników szkół ludowych;
- d) udziela urlopów, uskutecznia przeniesienia w drodze służbowej, przenosi nauczycieli w stan spoczynku, wymierza zaopatrzenia dla wdów i sierót po nauczycielach;
- e) zgłasza sprawy dyscyplinarne nauczycieli do senatu krajowego i przeprowadza zapadłe wyrokiem zarządzenia;
- f) sprawuje nadzór nad czynnościami inspektorów szkolnych okręgowych i zarządza wizytację szkół przez inspektorów szkolnych krajowych;
- g) zatwierdza plany naukowe, instrukcje i podręczniki szkolne, opracowane i przedłożone przez komisję fachowych nauczycieli, utworzoną w połowie z członków, powołanych przez Radę szkolną krajową, w połowie z delegatów, wybranych przez nauczycielską konferencję krajową.
- h) ułatwia nauczycielom dalsze kształcenie się w zawodzie przez urządzenie kursów, wycieczek po kraju i za granicę, wysyłanie nauczycieli celem dalszego kształcenia się lub poznania szkolnictwa innych krajów lub państw, oraz przez zaopatrywanie okręgowych bibliotek szkolnych w odpowiednie fundusze na zakupno dzieł naukowych.

§ 70.

Rada szkolna okręgowa w swoim okręgu:

- a) sprawuje nadzór nad szkołami i zakładami wychowawczymi w kierunku pedagogicznym i administracyjnym, oraz prowadzi w całym okręgu wykaz młodzieży w wieku szkolnym będącej i do szkoły obowiązanej;

- b) mianuje i przenosi nauczycieli tymczasowych ;
- c) udziela urlopu nauczycielom do 6 miesięcy ;
- d) porucza zastępstwo kierownictwa szkoły jednej z sił nauczycielskich według starszeństwa w służbie i rozpisuje najdalej w przeciągu 4 tygodni po opróżnieniu posady konkurs na stałe obsadzenie ;
- e) przedkłada Radzie szkolnej krajowej podania nauczycieli o nadanie im stałych posad ;
- f) przeprowadza z czynnikami miejscowymi wszelkie pertraktacje, umożliwiające wszystkim bez wyjątku młodzieży, w wieku szkolnym będącej, naukę normalną, oraz ułatwiające nauczycielom spełnianie obowiązku nauczania ;
- g) wydaje opinię o stanie szkoły i nauki pisemnie w księdze hospitacyjnej szkoły, oraz osobnym pismem aplikacyjną służbową dotyczącego nauczyciela po każdej wizytacji do osobistej jego wiadomości.

§ 71.

W każdej gminie administracyjnej opiekuje się szkołą (ami) Rada szkolna miejscowa, której skład i zakres działania określa osobna ustawa.

Zadaniem jej jest : wspieranie szkoły w jej działalności ; staranie się o frekwencję dziatwy, o zaopatrzenie jej w książki i przybory naukowe, o dostarczenie szkole odpowiednich ubikacji, należytego opał, sprzętów, przyborów naukowych itp., nie przysługuje jej jednak prawo nadzoru w kierunku dydaktyczno-pedagogicznym.

§ 72.

Dyrektor, względnie kierownik szkoły, zarządza całym zakładem i jest w pierwszej linii odpowiedzialny za ścisłe wykonywanie ustaw i rozporządzeń władz szkolnych, tudzież za prawidłowy stan szkoły.

§ 73.

Dyrektor lub kierownik szkoły zastępuje szkołę na zewnątrz i pośredniczy w stosunku urzędowym z władzami szkolnymi.

Podania, wystosowane przez nauczycieli do władz szkolnych, przedkłada niezwłocznie do miejsca przeznaczenia.

§ 74.

Dyrektor lub kierownik szkoły wdraża siły nauczycielskie do rzetelnego wypełniania obowiązków i wspiera je wedle sił w wykonywaniu ich zawodu ; przyświeca dobrym przykładem, pomaga radą i czynem przy udzielaniu nauki, tudzież we wszystkich sprawach, dotyczących karności szkolnej i stosunku ze stronami, oraz w sposób poważny i godny wpływa na zachowanie się podwładnych nauczycieli.

§ 75.

Wszelkie sprawy szkoły, sprawy wychowania i nauczania, o ile wybiegają poza zakres ścisłej administracji

szkolnej, poruczonej dyrektorowi (kierownikowi), omawia i ustanawia konferencya grona nauczycielskiego. Dyrektor (kierownik) szkoły nie może niedopuszczyć do uchwał konferencyi, jeżeli te nie są sprzeczne z obowiązującymi rozporządzeniami władz szkolnych; uchwały te jednak mają moc obowiązującą z chwilą zatwierdzenia ich przez Radę szkolną okręgową za zwrotem protokołu. Uchwały grona nauczycielskiego uwidocznia dyrektor (kierownik) szkoły w osobnej księdze uchwał w porządku chronologicznym.

§ 76.

Dyrektor (kierownik) szkoły winien czuwać nad tem, aby uchwalone na konferencyi nauczycielskiej jednolite zasady nauczania, karność szkolnej i urzędzenia szkoły stosowano i przeprowadzano równomiernie; z tego też powodu ma być z reguły obecnym w budynku szkolnym podczas trwania nauki, zwracać jak największą uwagę na skuteczność wychowania i nauczania, hospitować często naukę wszystkich sił nauczycielskich w szkole zatrudnionych i dążyć do usunięcia ewentualnych wykroczeń i nadużyć.

§ 77.

Kierownik względnie dyrektor szkoły winien ściśle czuwać nad tem, aby prowadzony tok nauki nie doznał przeszkody tudzież, aby do sal szkolnych podczas nauki wchodziły tylko osoby do tego upoważnione, t. j. kierownik względnie dyrektor szkoły, przewodniczący Rady szkolnej krajowej i okręgowej, inspektorowie szkolni i osoby przez Radę szkolną krajową lub okręgową w pewnych specjalnych wypadkach do tego upoważnione.

§ 78.

Żadnemu zwierzchnikowi nie wolno czynić uwag nauczycielom w obecności dzieci szkolnych lub w sposób, mogący naruszać ich powagę. Wszelkie uwagi, pouczenia i polecenia przełożonych powinny być wypowiedziane w przyzwoitej formie, rzeczowo i życzliwie. Błądzącemu nauczycielowi należy przedstawić ujemne skutki jego postępowania i wskazać drogę właściwą.

§ 79.

Bezpośredni nadzór nad stanem i postępowaniem nauki religijnej służy właściwemu kościołowi lub stowarzyszeniu religijnemu.

§ 80.

Na początku roku szkolnego kierownik szkoły przeznacza dla każdej klasy gospodarza, przydziela nauczycielom poszczególne przedmioty nauki w klasach, oraz układa podział godzin. Przy układaniu podziału godzin winien uwzględnić według możliwości uzasadnione życzenia sił nauczycielskich i w ogólności uważać na to, aby siły te, stosownie do swego uzdolnienia i w zakresie obowiązkowego wymiaru godzin, były zajęte jak najrównomierniej,

Jeżeli szkoła nie ma własnego nauczyciela religii, należy godziny nauki religii wyznaczać w porozumieniu z urzędem parafialnym, względnie z przełożeniem izraelskiej gminy wyznaniowej; gdyby nie można w tym względzie osiągnąć zgody, należy odnieść się do Rady szkolnej okręgowej. Urząd parafialny, względnie przełożenie gminy wyznaniowej, ma w należyłym czasie przed rozpoczęciem roku szkolnego podać kierownikowi szkoły do wiadomości swoje życzenia co do wyznaczenia godzin na naukę religii, tudzież nazwiska osób, którym poruczono jej udzielanie.

Ustalony podział godzin należy w szkołach ludowych dwu i więcejklasowych, po przeprowadzeniu nad nim obrad na konferencji nauczycielskiej, przedłożyć do zatwierdzenia Radzie szkolnej okręgowej wraz z zarządzeniami, co do rozdziału klas i przedmiotów naukowych.

§ 81.

W każdej szkole ludowej należy utrzymywać następujące akta urzędowe: kronikę szkolną, inwentarz szkolny, protokół czynności, indeks normaliów, księgę wizytacyjną, katalogi biblioteczne, spis książek dla ubogich dzieci, spis książek zaleconych do bibliotek młodzieży szkolnej, katalogi klasowe, względnie katalog główny, wykazy uczęszczania, dzienniki lekcyjne, nadto szczegółowe plany naukowe, a w szkołach dwu i więcejklasowych protokół konferencyjny i księgę uchwał grona nauczycielskiego.

Akta urzędowe prowadzi kierownik szkoły; inne siły nauczycielskie mają w razie potrzeby pomagać mu w tej czynności.

Dziennik lekcyjny i katalog klasowy prowadzi gospodarz klasy; inne siły nauczycielskie, zajęte w klasie, czynią w nich zapiski, tyżące się ich przedmiotów naukowych i godzin nauki.

Jeżeli w jednej klasie są połączone dwa stopnie nauki, należy prowadzić dziennik lekcyjny osobno dla każdego stopnia.

Kierownik szkoły czuwa nad należytem prowadzeniem tych aktów urzędowych.

Szczegółowe postanowienia co do urządzenia, prowadzenia i przechowania aktów urzędowych, wydaje Rada szkolna krajowa.

Kierownik szkoły winien poznać dokładnie wpływające rozporządzenia władz szkolnych i wszystkie inne normalia, oraz zaznajomić z nimi podwładne siły nauczycielskie; winien notować wszystkie przepisy i rozporządzenia po porządku w indeksie normaliów i przechowywać według roczników. Nauczycielowi wolno w każdej chwili korzystać z indeksu normaliów i zbioru normaliów.

Nieznajomość ogłoszonych przepisów nie stanowi w danym razie żadnej podstawy do uprzedliwienia.

§ 82.

Kierownik (dyrektor) szkoły sprawuje nadzór nad budynkiem szkolnym i porządkiem domowym.

Ryczałt, potrzebny na utrzymanie budynku szkolnego, urządzenie sal szkolnych i kancelaryi, na opał, oświetlenie i obsługę, pobiera kierownik (dyrektor) szkoły wprost z Urzędu podatkowego w ratach kwartalnych z góry.

Pod jego wyłącznym i bezpośrednim zarządem jest ogród i sprzęty szkolne, opał, oświetlenie i obsługa; winien on przestrzegać, aby w budynku, oraz na boisku, przeznaczonym na zabawy i gimnastykę, panowały czystość i porządek, aby izby szkolne, urządzenie i sprzęty szkolne, zbiory i biblioteki znajdowały się w stanie odpowiadającym celowi nauki i higienie, tudzież, aby budynek szkolny wraz ze wszystkimi przynależnościami nie był ani przez siły nauczycielskie ani przez kogokolwiek innego używany w sposób sprzeczny z jego przeznaczeniem. Zezwolenie na używanie ubikacji szkolnych do innych celów, aniżeli szkolnych, przysługuje w każdym poszczególnym wypadku władzy szkolnej krajowej.

Jeżeli mają być wydane jakie zarządzenia ze względu na stan budowlany lub sanitarny budynku szkolnego lub w sprawie sprzętów i urządzeń szkolnych, winien kierownik szkoły zwrócić się natychmiast o pomoc do władz szkolnych.

Kierownik szkoły ma utrzymywać w należyтым stanie ogród szkolny i doświadczalne pole gospodarcze; nie wolno mu tych nieruchomości używać na cele odmienne lub też wydziejawiać.

Przy oddawaniu budynku szkolnego wraz z przynależnościami zastępcy należy sporządzić protokół w dwóch równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden zostaje w aktach szkolnych, a drugi przedkłada się Radzie szkolnej okręgowej.

§ 83.

Bezpośredni nadzór nad środkami naukowymi i nad bibliotekami, oraz prowadzenie katalogów bibliotecznych może konferencya nauczycielska przekazać jednej lub więcej siłom nauczycielskim pod zwierzchniczym nadzorem kierownika szkoły.

Bezpośredni nadzór nad poszczególnymi izbami szkolnymi i nad znajdującymi się w nich urządzeniami i sprzętami sprawuje gospodarz klasy.

§ 84.

Obowiązki kierownika szkoły więcejklasowej spełnia w szkole 1-klasowej nauczyciel kierujący odnośną szkołą.

VII.

Tabela kwalifikacyjna, senaty.

§ 85.

Dla oznaczenia aplikacji nauczycieli Rada szkolna krajowa prowadzi tabelę kwalifikacyjną wszystkich w kraju nauczycieli.

Równocześnie Rady szkolne okręgowe prowadzą tabelę kwalifikacyjną nauczycieli swego okręgu: tymczasowych rzeczywistych i stałych. Rady szkolne okręgowe wpisują do tabeli kwalifikacyjnej aplikację nauczycieli po wizytacji szkoły, przy sposobności wydania na piśmie orzeczenia z wyników hospitacji.

Z końcem roku przesyłają Rady szkolne okręgowe aplikację końcową nauczycieli Radzie szkolnej krajowej — celem zapisania jej do krajowej tabeli kwalifikacyjnej.

§ 86.

Przy ustalaniu kwalifikacji należy brać wzgląd na :

1. zawodowe wykształcenie, oraz znajomość przepisów potrzebnych do wykonywania zawodu;
2. zdolności;
3. pilność i sumiennosc w wykonywaniu służby;
4. wynik pracy nauczycielskiej;
5. zachowanie się w szkole i poza szkołą;
6. u dyrektorów i kierowników szkół oraz nauczycieli, ubiegających się o kierownictwo szkoły : zdolność do kierownictwa szkołą wydziałową, względnie ludową.

Jeżeli w pojedynczym wypadku pewne okoliczności mogą mieć ścisłą łączność i doniosłość dla kwalifikacji, należy je wyraźnie zaznaczyć.

§ 87.

Ostatnia aplikacja w tabeli kwalifikacyjnej rozstrzyga w sprawach urzędowych nauczycieli z tem jednak, że gdy jest wyjątkowo gorszą, należy uwzględnić poprzednie dobre.

§ 88.

Dla ujednostajnienia postępowania przy oznaczeniu aplikacji nauczycieli mają być do opisanja aplikacji używane następujące noty : 1. znakomita, 2. bardzo dobra, 3. dobra, 4. odpowiednia, 5. mniej odpowiednia.

Aplikacja odpowiednia należy się nauczycielowi, który według sił swoich stara się obowiązkowi uczynić zadość i cel wskazany w szkole przynajmniej w niezbędnej mierze osiąga.

Aplikacja dobra należy się nauczycielowi, który czyni zadość swoim obowiązkowi i wykaże dobre wyniki swej pracy.

Aplikację bardzo dobrą przyznawać należy nauczycielowi, który obowiązkowi swoim pod każdym względem w zupełności czyni zadość, a tem samem zasługuje przy równych latach służby na pierwszeństwo wobec kompetentów z aplikacją niższą.

Aplikację znakomitą należy przyznawać nauczycielowi, który gorliwą i skuteczną pracą ponad swój ścisły obowiązek, tudzież ciąglem kształceniem się wyprzedza w tym względzie swoich kolegów i na którego ma być zwrócona uwaga w tym kierunku, by przy równych latach służby miał pierwszeństwo wobec kompetentów z aplikacją bardzo dobrą, dobrą lub tylko odpowiednią.

Wszelkie określające dodatki do not aplikacji jak : wcale, ledwie i t. p. są wykluczone i nie mogą wpływać na podniesienie lub obniżenie zasadniczej noty.

§ 89.

Aplikacja znakomita lub bardzo dobra nie daje pierwszeństwa wobec kompetenta z kwalifikacją dobrą, jeżeli aplikację taką posiada dyrektor lub kierownik szkoły, kompe-

tujący o posadę dyrektora lub kierownika tej samej szkoły przy sposobności jej organizacyi na szkołę wyższej kategorii.

§ 90.

Mniej odpowiednia aplikacya nauczyciela tylko wtedy wpływać może ujemnie na stosunek prawno-służbowy, szczególnie na uszczuplenie w awansie, o ile z tytułu mniej odpowiedniej aplikacyi Rada szkolna krajowa wytoczyła nauczycielowi śledztwo dyscyplinarne, celem wykazania, czy aplikacyę tę spowodowały okoliczności zewnętrzne, towarzyszące pracy nauczyciela, czy jego własna wina.

§ 91.

Każdy nauczyciel otrzyma z Rady szkolnej okręgowej z końcem roku szkolnego urzędowy odpis swojej aplikacyi. Nauczyciel, czujący nad aplikacyą pokrzywdzony, ma prawo odwołać się w tej sprawie do senatu powiatowego w ciągu dwóch tygodni po doręczeniu mu odpisu urzędowego. Orzeczenie senatu zapisuje Rada szkolna okręgowa w tabeli kwalifikacyjnej nauczyciela bez zmiany i zastrzeżeń. To samo orzeczenie i w ten sam sposób zapisuje Rada szkolna krajowa w tabeli krajowej, o ile interesowany nie odniesie się w tej sprawie do senatu krajowego, jako instancyi wyższej.

§ 92.

Senat powiatowy składa się:

a) z dwóch delegatów Rady szkolnej okręgowej, którymi nie mogą być jednak ani przewodniczący Rady szkolnej okręgowej, ani też inspektor szkolny okręgowy;

b) z czterech delegatów stanu nauczycielskiego, wybranych na konferencyi szkolnej okręgowej z pomiędzy osób stanu nauczycielskiego, zamieszkałych w danym okręgu, bez względu na to czy w czynnej pozostaje służbie lub też w stanie spoczynku. Wybór dokonywa się bezwzględnie większością głosów wszystkich obecnych nauczycieli, uprawnionych do głosowania. Konferencya ta wybiera równocześnie 4 zastępców delegatów do senatu, których do urzędowania powołuje przewodniczący senatu w porządku ilości otrzymanych głosów, a to w wypadku choroby, względnie innej przeszkody delegata właściwego lub w wypadkach, przewidzianych § § 146, 152 i 153.

Urzędowanie poszczególnych członków senatu i ich zastępców trwa trzy lata.

§ 93.

W skład senatu pod żadnym warunkiem nie może być wybrany inspektor szkolny okręgowy lub krajowy, ani też delegat nauczycielski do Rady szkolnej okręgowej; obydwom przysługuje jednak prawo brania udziału w obradach senatu z głosem doradczym, nie mogą być jednak obecni przy głosowaniu.

§ 94.

Członkowie senatu wybierają z pomiędzy siebie większością głosów przewodniczącego i sekretarza.

§ 95.

Uchwały senatu zapadają przez głosowanie większością głosów, przewodniczący głosuje ostatni. W razie równości głosów prawomocną jest uchwała, za którą głosuje przewodniczący. W sprawach dyscyplinarnych wyrok ogłasza przewodniczący. Od wyroku przysługuje odwołanie do senatu krajowego w przeciągu dni 30 od dnia doręczenia.

§ 96.

Senat krajowy składa się z jednego delegata z każdego rejonu szkolnego krajowego, oraz trzech delegatów Rady szkolnej krajowej. Delegatów nauczycielskich i ich zastępców wybiera konferencja krajowa na przeciąg jej czasokresu jak w § 92. litera *b*). Zastępca delegata powołuje do urzędowania przewodniczący senatu jak w § 92. Przewodniczy senatowi krajowemu, wybrany większością głosów członek senatu.

§ 97.

W skład senatu krajowego mogą wchodzić interesowani delegaci nauczycielscy do Rad szkolnych okręgowych, którym przysługuje głos doradczy tylko w sprawach nauczycieli ich okręgu. W sprawach nauczycieli innego okręgu nie mogą być obecni na posiedzeniu i nie mają prawa zabierania głosu.

§ 98.

Uchwały w senacie krajowym zapadają przez głosowanie; przewodniczący głosuje ostatni. W razie równości głosów prawomocną jest uchwała, za którą głosuje przewodniczący. Wyroki i orzeczenia senatu ogłasza przewodniczący. Od orzeczenia kwalifikacyjnego niema odwołania.

§ 99.

Nauczyciel, którego sprawa kwalifikacyjna jest przedmiotem obrad w senacie, nie ma prawa być przy tem obecnym, chyba wezwany. Przysługuje mu jednak prawo obecności w sprawach dyscyplinarnych; wtenczas może dobrać sobie do obrony zastępcę prawnego lub wyręczyć się nauczycielem, obdarzonym jego zaufaniem.

§ 100.

Wszyscy nauczyciele i urzędnicy, powołani do współdziałania w postępowaniu kwalifikacyjnem lub dyscyplinarnem mają w wykonaniu swych funkcji pod osobistą, dyscyplinarną odpowiedzialnością, zachować najściślejszą sumienność i przedmiotowość, nie ulegać żadnym wpływom i kierować się jedynie względami sprawiedliwości.

§ 101.

Tajemnica toku spraw w senacie powiatowym i krajowym obowiązuje zarówno wszystkich, biorących udział w obradach senatu.

VIII.

Urlopy, przenoszenie w stan spoczynku, stosunek poza-służbowy, rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 102.

Każdemu nauczycielowi należy na jego prośbę, w razie istotnej potrzeby, udzielić urlopu.

§ 103.

Urlopu do 3 dni włącznie udziela kierownik szkoły, do 6 miesięcy Rada szkolna okręgowa, ponad 6 miesięcy Rada szkolna krajowa.

§ 104.

Czas choroby, czas trwania egzaminów zawodowych i czas służby wojskowej, wynikającej z ustawowego obowiązku, nie zalicza się do urlopów.

§ 105.

Jeżeli nauczyciel z powodu choroby lub innych ważnych powodów nie może wypełniać swoich obowiązków służbowych, winien natychmiast zawiadomić o tem kierownika szkoły i podać zarazem przyczynę, a o ile to możliwe, także przypuszczalny czas trwania przeszkody.

Nauczyciel chory nie potrzebuje starać się o urlop: w razie choroby, dłużej trwającej, orzeka lekarz urzędowy, kiedy nauczyciel może objąć obowiązki służbowe.

Kierownik szkoły winien w razie przeszkody własnej zawiadomić o niej swego zastępcę, t. j. nauczyciela najstarszego rangą i służbą; jeżeli przeszkoda trwałaby dłużej niż 3 dni, winien zawiadomić o tem Radę szkolną okręgową, względnie prosić o urlop.

Nauczyciel kierujący szkołą jednoklasową winien w razie przeszkody własnej zawiadomić o niej bezzwłocznie przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej, a gdyby przeszkoda trwała dłużej niż 3 dni, winien zawiadomić o tem Radę szkolną okręgową, względnie prosić o urlop.

§ 106.

Każda prośba o urlop, odpowiednio wcześniej wniesiona, musi być załatwiona jak najspieszniej, w każdym razie jednak przed terminem rozpoczęcia urlopu, w prośbie podanym. Gdy proszący o urlop nie otrzyma odpowiedzi we właściwym czasie, może w wypadkach ważnych rozpocząć urlop w terminie, w podaniu wymienionym, po poprzednim zawiadomieniu o tem swej bezpośredniej władzy zwierzchniej.

§ 107.

Nauczyciel, który nie wykonuje swoich obowiązków służbowych z powodu urlopu, choroby, składania egzaminów zawodowych, ustawowo obowiązującej służby wojskowej lub

innej, od niego niezależnej przyczyny, nie może być w swoich prawach i korzyściach służbowych w niczem ograniczony.

§ 108.

Nauczyciel, pozostający na urlopie bezpłatnym, celem sprawowania czynności zarobkowych, nie może być posunięty w tym czasie do wyższej klasy rangi, ani do wyższego stopnia płacy. Czas spędzony na takim urlopie, po powrocie do czynnej służby nie wlicza się do lat awansu. Przepis ten nie dotyczy nauczycieli, zajętych w szkołach prywatnych z prawem publiczności.

§ 109.

Jeżeli w przekroczeniu udzielonego urlopu udowodni no winę nauczyciela, należy traktować je na równi z samowolnem wydaleniem się ze służby.

§ 110.

Nauczyciel, który otrzymał urlop z powodu niezdolności do służby, jeżeli po pełnym rocznym urlopie przypuszczać można, że powód tegoż urlopu prawdopodobnie po jakimś czasie ustąpi albo usunięty być może, ma prawo przejść w czasowy stan spoczynku (być skwieskowany).

Przez niezdolność do służby rozumie się niezdolność nauczyciela do spełniania obowiązków na zajmowanym przez niego stanowisku. Nauczyciel, który stara się o przeniesienie w czasowy stan odpoczynku, winien przed wniesieniem podania poddać się zbadaniu urzędowo-lekarskiemu, i przy tem podać lekarzowi cel badania i potrzebne daty, odnoszące się do swego stanowiska służbowego.

Lekarz odsyła orzeczenie co do powodu, stopnia i prawdopodobnego trwania niezdolności do służby wprost władzy służbowej nauczyciela.

§ 111.

Przeniesienie w czasowy stan spoczynku można zarządzić z urzędu, jeżeli nauczyciel :

- a) stracił zdolność rozporządzania sobą albo
- b) z powodu słabości dłużej niż rok jest nieobecny w służbie i urzędownie stwierdzonem zostanie, że niezdolność do służby w przeciągu 6 następnych miesięcy usunięta być nie może, a nie zachodzą powody przeniesienia go w stały stan spoczynku.

§ 112.

Nauczyciel, przeniesiony w czasowy stan spoczynku może każdego czasu zgłosić się do służby, a w takim razie winien najpóźniej z początkiem następnego roku szkolnego być wprowadzonym w urzędowanie.

Jeżeli nauczyciel, będący w czasowym stanie spoczynku, do lat 5 do służby się nie zgłosi, zarządzi Rada szkolna krajowa urzędowe zbadanie stanu jego zdrowia.

§ 113.

Nauczyciel, przeniesiony w czasowy stan spoczynku, jest obowiązany — po odzyskaniu zdolności do służby, stosownie do zarządzenia władzy lub na własne żądanie — objąć pierwotnie zajmowaną posadę, albo posadę w nowym miejscu pobytu z tymi samymi poborami, jakie miał przed skwieskowaniem. Przeciw powołaniu do czynnej służby może nauczyciel wnieść w przeciągu dni 14 odwołanie do Ministerstwa wyznań i oświaty.

§ 114.

Czas, spędzony w tymczasowym spoczynku, nie będzie policzony przy posunięciu do wyższej klasy rangi. W wypadku ponownego wprowadzenia do służby czas, spędzony przed przeniesieniem w czasowy stan spoczynku w czynnej służbie w tym samym stopniu płacy dotyczącej klasy rangi, będzie tylko o tyle policzony do posunięcia się na wyższy stopień płacy, o ile czas ten do takiego posunięcia był policzalny.

Jeżeli nauczyciel przeniesiony w stan spoczynku za odprawą, zostanie reaktywowany w czasie, wedle którego odprawa była obliczoną, natenczas nadpłata ma być ściągnięta z jego płacy najpóźniej w przeciągu lat dwu, o ile to nie obciąży minimum płacy wolnego od egzekucyi.

§ 115.

Jeżeli nauczyciel ubiega się o mandat posła do ciała ustawodawczego, albo w tych wypadkach, gdzie ustawa przewiduje zastępców posłów, o godność taką stara się, lub dopuszcza, aby go jako kandydata do takiego mandatu albo na taką godność postawiono, wtedy — aż do ukończenia wyborów — ma być postawiony w stan pozasłużbowy. Jeżeli nauczyciel zostanie wybrany posłem i przyjęcia mandatu nie odmówi, należy zarządzić na czas trwania mandatu względnie jeżeli wybór ten padł na niego jako zastępcę, od czasu wstąpienia albo powołania do odnośnego ciała reprezentacyjnego postawienie go w stan pozasłużbowy.

§ 116.

Postawienie nauczyciela w stan pozasłużbowy zastrzeżone jest Radzie szkolnej krajowej.

Nauczycielowi postawionemu w stan pozasłużbowy, przysługuje prawo poboru całej w ostatnim czasie pobieranej płacy.

§ 117.

Nauczyciel, postawiony w stan pozasłużbowy, z chwilą ustania stosunku, który spowodował postawienie go w stan pozasłużbowy, wstępuje napowrót do czynnej służby. Powołanie go wprost na inną, aniżeli pierwotnie zajmowaną posadę, nie jest dopuszczalne.

§ 118.

Czas spędzony w stosunku pozasłużbowym wlicza się przy wymiarze poborów emerytalnych. Nauczyciel postawiony w stan pozasłużbowy nie traci żadnych praw.

§ 119.

Jeżeli nauczyciel rzeczywisty stanie się do służby niezdolny, a odzyskanie zdolności na przyszłość jest u niego wykluczone, co urzędownie powinno być stwierdzone, należy go przenieść w stały stan spoczynku, przyznając mu normalne pobory, jako emeryturę (odprawę).

§ 120.

Bez względu na wykazaną trwałą niezdolność do służby przysłuża prawo do przejścia w stały stan spoczynku :

1. nauczycielowi rzeczywistemu, który ukończył 60. rok życia ;
2. postawionemu w stan pozasłużbowy ;
3. tym nauczycielom rzeczywistym, przeniesionym w czasowy stan spoczynku, którzy w przeciągu 5 lat po wykazaniu zupełnej zdolności do służby posady ponownie nie objęli ;
4. nauczycielom rzeczywistym, którzy ukończyli 35 lat służby, licząc od dnia objęcia pierwszej tymczasowej posady nauczycielskiej ; otrzymują oni pełne pobory służbowe, jakie mieli w ostatnim roku służby.

§ 121.

Z urzędu może nastąpić przeniesienie w stały stan spoczynku w razie trwałej niezdolności nauczyciela do odpowiedniego przepisom pełnienia obowiązków, przekroczenia przez nauczyciela 60. roku życia, a o ile chodzi o nauczyciela, zostającego w stanie czasowego spoczynku, jeżeli tenże uzyskał ustawowe prawo do pełnych poborów emerytalnych.

§ 122.

Jeżeli przy badaniu prośby o przeniesienie w czasowy lub stały stan spoczynku okażą się jakie wątpliwości, należy podać je pisemnie do wiadomości nauczyciela, który jest uprawniony oświadczyć się co do tego w przeciągu dni 30. Prośbę tego rodzaju należy tylko wówczas odrzucić, jeżeli proszący w przeciągu oznaczonego mu czasu nie złożył żadnego oświadczenia albo, jeżeli prośba ta okaże się na podstawie wyniku badań nieuzasadnioną. Przeciw odrzuceniu prośby o przeniesienie w stan spoczynku, o ile ono postanowione zostało przez Radę szkolną krajową, może nauczyciel wnieść w przeciągu dni 30-tu zażalenie do Ministerstwa wyznań i oświaty.

§ 123.

Jeżeli przeniesienie nauczyciela w stan spoczynku ma być zarządzone z urzędu, należy natychmiast zawiadomić o tem nauczyciela pisemnie z podaniem powodów zamierzo-

nego zarządzenia i z dodatkiem, że wolno mu w przeciągu dni 30 wnieść swoje uwagi, co do których następnie potrzebne dochodzenia mają być wdrożone. Przeciw postanowieniu Rady szkolnej krajowej, zarządzającej z urzędu przeniesienie nauczyciela w stan spoczynku, może nauczyciel w przeciągu dni 30 wnieść u swej władzy służbowej zażalenie do Ministerstwa wyznań i oświaty. W czasie trwania postępowania odwoławczego ma być nauczyciel uważany jako będący na urlopie. Jeżeli nauczyciel w przeciągu oznaczonego terminu nie wnieśli żadnych uwag, natenczas należy postąpić tak, jak gdyby on sam prosił o przeniesienie w stan spoczynku.

§ 124.

Nauczyciel ma prawo zgłosić wystąpienie ze stosunku służbowego, o ile temu nie stoją na przeszkodzie przyjęte przez niego zobowiązania. Oświadczenie to ma być złożone pisemnie Radzie szkolnej krajowej. Przyjęcie oświadczenia o wystąpieniu jest wykluczone, jeżeli przeciw nauczycielowi toczy się dochodzenie dyscyplinarne lub, gdy na nim ciążyą zobowiązania pieniężne ze stosunku służbowego.

§ 125.

Oświadczenie o wystąpieniu ze służby należy uważać za przyjęte, jeżeli w przeciągu czterech tygodni nie nastąpiła odmowa przyjęcia. Przeciw odmówieniu przez Radę szkolną krajową przyjęcia oświadczenia o wystąpieniu, może nauczyciel w przeciągu dni 14 wnieść zażalenie do Ministerstwa wyznań i oświaty.

§ 126.

Przez ustąpienie ze stanowiska służbowego traci nauczyciel wszelkie prawa i pretensje, natomiast należy mu się odprawa w wysokości 3-letniej płacy emerytalnej. W razie śmierci tego nauczyciela jego przynależni otrzymają na żądanie takie zaopatrzenie, jakiego im się należało, gdyby śmierć nastąpiła z chwilą ustąpienia tego nauczyciela ze stanowiska służbowego.

IX.

Kary dyscyplinarne i wydalenie ze służby.

§ 127.

Nauczyciele, którzy wykraczają przeciw obowiązkowi, ustawą na nich nałożonym, będą karani, bez naruszenia ich możliwej ustawowo-karnej odpowiedzialności, karami porządkowymi i dyscyplinarnymi, a to wedle tego, czy ich przewinienie służbowe ze względu na rodzaj, skutki, powtórzenie lub też inne obciążające okoliczności przedstawia się jako mniejsze lub większe wykroczenie służbowe.

§ 128.

Postanowienia co do praw przedłożonego udzielania podwładnym słownych lub pisemnych wytknięć, ganienia, niewłaściwości w urzędowaniu i t. p. nie są naruszone niniejszą ustawą.

§ 129.

Karom porządkowym podpadają następujące przewinienia służbowe:

1. brak aktów szkolnych i niedbałe ich prowadzenie;
2. wykroczenia, popełnione z powodu niedokładnej znajomości ustaw i rozporządzeń władz szkolnych;
3. zaniechywanie nadzoru w utrzymywaniu porządku i czystości w ubikacjach szkolnych;
4. nieskuteczna praca w szkole, po raz pierwszy stwierdzona, o ile w tem udowodniono winę nauczyciela;
5. samowolne skracanie czasu nauki szkolnej;
6. samowolne przedłużenie urlopu lub samowolna przerwa w wykonywaniu obowiązków służbowych;
7. wszelkie nieuprzedliwione przekroczenia służbowe w sprawach mniej ważnych;
8. nieposłuszeństwo przełożonemu w sprawach służbowych.

§ 130.

Karom dyscyplinarnym podlegają następujące przewinienia:

1. wszystkie wykroczenia, podpadające pod ustawę karną, o ile ograniczają lub odbierają winnemu prawo wybieralności do reprezentacji gminnej, oraz wszystkie przekroczenia służbowe, które mogą pociągnąć za sobą ujemny wyrok sądowy;
2. niemoralne życie wywołujące publiczne zgorszenie;
3. praca nieskuteczna, o ile była już karana karami porządkowymi;
4. wymuszanie podarunków wartościowych;
5. wszelkie nadużycia służbowe, o ile podpadają pod ustawę karną;
6. udowodniona i powtarzająca się opieszałość, obojętność i lekceważenie obowiązków służbowych;
7. powtarzające się samowolne przerwy w wykonywaniu obowiązków służbowych, karane już poprzednio karą porządkową;
8. zuchwałe nieposłuszeństwo poleceniom przedłożonego, tamujące normalny tok działalności szkoły, oraz słowna i czynna zniewaga kolegów i przełożonych w czasie urzędowania;
9. działanie na szkodę majątku szkolnego, o ile było przedmiotem dochodzenia karno-sądowego.

§ 131.

Życie prywatne nauczyciela, przynależność tegoż do pewnej partii politycznej lub stowarzyszenia i praca w nich, o ile kierunek jej nie daje publicznego zgorszenia lub też nie stoi w ujemnym stosunku do zawodowych obowiązków nauczyciela, nie podlega żadnym karom.

§ 132.

Kary porządkowe są :

- a) ostrzeżenie ;
- b) nagana pierwszego stopnia.

§ 133.

Kary te tylko na piśmie wraz z podaniem powodów mają moc obowiązującą.

§ 134.

Nałożenie kary porządkowej na nauczyciela przysługuje senatowi. Przed nałożeniem kary porządkowej należy obwinionemu nauczycielowi dać możność i sposobność do pisemnego lub ustnego usprawiedliwienia się.

§ 135.

Kary dyscyplinarne są :

- a) nagana drugiego stopnia ;
- b) przeniesienie na posadę równorzędną ;
- c) wykluczenie na oznaczony czas od wyższego stopnia płacy w tej samej klasie rangi z wliczeniem tego czasu do dalszych terminów awansowych ;
- d) wykluczenie na oznaczony czas od awansu do wyższej klasy rangi bez wliczenia tego czasu do dalszych terminów awansowych ;
- e) wykluczenie na oznaczony czas od awansu do wyższej klasy rangi z z wliczeniem tego czasu do dalszych terminów awansowych ;
- f) przeniesienie w stan spoczynku ;
- g) wydalenie ze służby.

§ 136.

Nagana drugiego stopnia i przeniesienie na posadę równorzędną nie wpływają ujemnie na awans do wyższej klasy rangi lub do wyższego stopnia płacy.

§ 137.

Wykluczenie od awansu do wyższej klasy rangi nie może trwać dłużej jak 3 lata.

§ 138.

Kara na przeniesienie w stan spoczynku może być orzeczona bądź na pewien czas oznaczony, bądź na zawsze.

Po upływie czasu oznaczonego w orzeczeniu ma być nauczyciel tak traktowany, jak gdyby był w czasie prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego przeniesiony w czasowy stan spoczynku na podstawie § 113 i 114.

§ 139.

W wypadku orzeczenia kary na wydalenie może być nauczycielowi przyznany orzeczeniem na czas dożywotni

albo w wypadku wykazanej potrzeby na czas ograniczony trwały dodatek sustentacyjny, jednak najwyżej do połowy takiej kwoty, jakaby mu w razie przeniesienia go w stały stan spoczynku przypadła jako normalna płaca emerytalna. Jeżeli nauczyciel sam na takie względy nie zasługuje, naten- czas należy jego przynależnym przyznać dodatek sustentacyjny w najwyższym wymiarze normalnych poborów zaopatrzenia, jakieby im się należało w razie śmierci tego nauczyciela w służbie czynnej. Postanowienia ustawy karnej o utracie poborów emerytalnych i zaopatrzenia wskutek zasądzenia karno-sądowego mają także zastosowanie do takich dodatków sustentacyjnych.

§ 140.

Przy wymiarze kary należy brać pod rozwagę w każdym wypadku, jak ciężkiem jest przewinienie służbowe i powstały z tego szkody, jak również: stopień przewinienia i całe dotychczasowe zachowanie się nauczyciela.

§ 141.

Kary dyscyplinarne mogą być nałożone tylko orzeczeniem krajowego senatu na podstawie postępowania przeprowadzonego odpowiednio do przepisów.

§ 142.

Przeciw nauczycielowi, który należy do ciała ustawodawczego reprezentacyjnego, nie może być w czasie trwania sesji bez zgody Izby postępowanie dyscyplinarne ani wdrożone, ani dalej prowadzone.

§ 143.

Postępowanie dyscyplinarne przeprowadzają w zakresie kar porządkowych senaty powiatowe, w zakresie kar dyscyplinarnych senat krajowy.

§ 144.

Śledztwo dyscyplinarne na wniosek Rady szkolnej okręgowej przeprowadza senat powiatowy i wydaje wyrok, o ile przewinienie nie przekracza kary porządkowej.

Gdy śledztwo, prowadzone przez senat powiatowy z poruczenia Rady szkolnej okręgowej lub senatu krajowego, wykaże przewinienie nauczyciela, podlegające karze dyscyplinarnej, wówczas odstępuje się sprawę senatowi krajowemu bez wniosku, celem wymierzenia kary. Senat krajowy, po uwzględnieniu okoliczności łagodzących, może zwrócić senatowi powiatowemu sprawę z wnioskiem na karę porządkową.

§ 145.

Świadkowie, składający zeznania w sprawach dyscyplinarnych nauczycieli, mogą być przesłuchani przez sądy pod przysięgą.

§ 146.

Na czas śledztwa dyscyplinarnego delegata nauczycielskiego do senatu powiatowego lub krajowego wchodzi w jego miejsce do czasu ukończenia śledztwa ten zastępca delegata który przy wyborach otrzymał największą ilość głosów Członek senatu, ukarany dyscyplinarnie, nie może być wybrany powtórnie do senatu. Również nie może być wybraną do senatu osoba stanu nauczycielskiego, pozostająca w śledztwie dyscyplinarnem lub dyscyplinarnie karana.

§ 147.

O ile delegat Rady szkolnej okręgowej lub krajowej do senatu podpadnie śledztwu dyscyplinarnemu lub ulegnie karze dyscyplinarnej, w miejsce jego wyznaczy Rada szkolna okręgowa lub krajowa na członka senatu innego delegata.

§ 148.

Delegat nauczycielski do Rady szkolnej okręgowej, podlegający śledztwu dyscyplinarnemu, nie może brać udziału w obradach senatu.

§ 149.

O materialne potrzeby senatów i sprawowanych przez nie czynności kancelaryjnych stara się Rada szkolna okręgowa, względnie krajowa.

Koszta postępowania dyscyplinarnego ponosi fundusz szkolny krajowy.

§ 150.

Kara na wydalenie może być tylko wówczas orzeczoną, jeżeli za nią oświadczy się $\frac{5}{6}$ członków senatu, uprawnionych do głosowania.

§ 151.

Do strzeżenia interesów służby, naruszonych wykroczeniem dyscyplinarnem, ustanawia się prokuratora, którym jest jeden z delegatów Rady szkolnej okręgowej względnie krajowej.

Prokurator jest obowiązany współdziałać przy przeprowadzeniu postępowania dyscyplinarnego dla strzeżenia czci i godności stanu nauczycielskiego, oraz ścisłego wypełniania obowiązków zawodowych i w tym kierunku przez stawianie wniosków, lub inne wkroczenie w myśl ustawy karnej brać czynny udział w postępowaniu dyscyplinarnem.

Prokurator dyscyplinarny dla strzeżenia interesów powierzonych jego zastępstwu, musi być wysłuchany przed wzięciem każdej uchwały senatu.

§ 152.

Nauczyciele, wybrani do senatu, jak i inni członkowie, do senatu powołani, ustępują z tej czynności, gdy przeniosą

się na posadę do innego okręgu, względnie innego rejonu szkolnego krajowego.

§ 153.

Nauczycielowi obwinionemu przysługuje prawo wykluczenia najwyżej 3 członków senatu, jeżeli może naprowadzić takie okoliczności, któreby ich bezstronność w wątpliwość podawały. W celu umożliwienia wykonania tego prawa mają być obwinionemu wraz z wezwaniem do ustnej rozprawy podane do wiadomości nazwiska członków senatu.

Ządanie wyłączenia musi być wniesione w przeciągu 3 dni po doręczeniu zawiadomienia na ręce przewodniczącego senatu. O wyłączeniu rozstrzyga tenże senat bez dopuszczenia dalszego środka prawnego.

§ 154.

Nauczyciel obwiniony ma prawo przybrać sobie w postępowaniu dyscyplinarnem obrońcę prawnego albo jednego z pośród nauczycieli czynnych lub emerytowanych, o ile ten na to się zgodzi. Obrońca jest uprawniony do naprowadzenia wszystkiego, co uważa za potrzebne do obrony obwinionego i zastosowania wszystkich środków obrony w myśl przepisów ustawy. Jest on obowiązany do zamilczenia wszystkich wiadomości, udzielonych mu w charakterze obrońcy. Senaty mogą zarządzić osobiste stawienie się obwinionego do rozprawy lub zostawić to jego woli, co w każdym wypadku w zawiadomieniu o terminie rozprawy wraz z podaniem członków senatu musi być wyraźnie naznaczone.

§ 155.

W razie wykazanego na konferencji grona przewinienia nauczyciela, zarząd szkoły zawiadamia o tem Radę szkolną okręgową, przedkładając protokół konferencyjny, a Rada na plenarnem posiedzeniu orzeka, czy przewinienie to winno podlegać postępowaniu dyscyplinarnemu. Przewinienia, spostrzeżone u nauczyciela przez inspektora szkolnego, po omówieniu ich z gronem na konferencji hospitacyjnej i dotyczącym nauczycielem, przedkłada inspektor szkolny wraz z protokołem konferencyjnym, obejmującym też obronę obwinionego, o ile się jej nie zrzekł, wprost od siebie na posiedzeniu Rady szkolnej okręgowej.

W razie uznania przewinienia za podpadające postępowaniu dyscyplinarnemu, porucza Rada szkolna okręgową przeprowadzenie śledztwa wedle uznania senatowi powiatowemu lub krajowemu, które postąpią we własnym zakresie działania.

§ 156.

Doniesienia anonimowe nie mogą być przedmiotem urzędowego badania.

§ 157.

Uchwała na wdrożenie śledztwa dyscyplinarnego ma być doręczona obwinionemu nauczycielowi przez przełożo-

nego tej władzy, przy której senat jest ustanowiony. Przeciw wdrożeniu śledztwa dyscyplinarnego nie jest dopuszczalny żaden środek prawny.

§ 158.

Przewodniczący senatu lub delegowany przez niego członek senatu jako komisarz śledczy, wzywa nauczyciela obwinionego i bada wszystkie okoliczności i środki dowodowe, potrzebne do zupełnego wyjaśnienia sprawy, przy odpowiednim uwzględnieniu wniosków, stawianych przez obwinionego lub prokuratora dyscyplinarnego. Prokurator dyscyplinarny i obrońca mają być zawiadomieni o wyniku śledztwa co do wszystkich istotnie ważnych momentów. Jeżeli prokurator postawi w czasie śledztwa wniosek na rozszerzenie postępowania dyscyplinarnego na nowe punkta obwiniające, winien komisarz śledczy, jeżeli ma wątpliwości co do uwzględnienia tego wniosku, zażądać uchwały senatu. Do takiej uchwały mają analogiczne zastosowanie przepisy §§ 95. i 98.

§ 159.

Komisarz śledczy może, zastosowując odpowiednie przepisy postępowania karnego, przesłuchać świadków albo znawców bez zaprzysiężenia. Jeżeli świadkowie lub rzeczoznawcy wezwaniu komisarza śledczego nie są powolni, jeżeli bez ustawowej przyczyny nie chcą złożyć zeznań lub jeżeli mieszkają poza obrębem tego politycznego powiatu, w którego okręgu komisarz śledczy się znajduje, ten ostatni spowoduje ich przesłuchanie przez właściwą władzę polityczną lub policyjną. Władze polityczne i policyjne mają przytem postąpić wedle istniejących dla tych władz przepisów pod względem przesłuchania stron.

Przy przesłuchaniu świadków i rzeczoznawców postępować należy wedle przepisów postępowania karnego.

§ 160.

Nauczycielowi obwinionemu należy przedstawić wszystkie, przemawiające przeciw niemu okoliczności i środki dowodowe do ustnej albo pisemnej obrony. Zaprzeczenie współudziału postępowania nie wstrzymuje.

Po zakończeniu śledztwa przedłada komisarz śledczy akta senatowi.

§ 161.

Senat postanawia na tajnem posiedzeniu, czy sprawa ma być przekazana do ustnej rozprawy lub postępowanie zastanowione. Jeżeli senat postanowi zastanowienie postępowania, natenczas ma odstąpić akta Radzie szkolnej okręgowej, względnie krajowej. W uchwale przekazującej sprawę do ustnej rozprawy, muszą być dokładnie podane punkta obwiniające. Uchwała ta musi także obejmować wnioski, potrzebne do przygotowania rozpraw

§ 162.

Nauczyciel obwiniony ma być o zastanowienie postępowania przez przełożonego władzy, przy której komisya jest ustanowiona, z podaniem powodów zastanowienia pisemnie zawiadomiony. Zawiadomienie obwinionego o przekazaniu sprawy do ustnej rozprawy nastąpi równocześnie z zawezwaniem tegoż do rozprawy.

Przeciw przekazaniu sprawy do ustnej rozprawy nie jest dopuszczalny żaden środek prawny.

§ 163.

Dzień do ustnej rozprawy wyznacza przewodniczący senatu. Tenże wzywa obwinionego nauczyciela, tegoż obrońcę, którego obwiniony wczas musi podać, i członków senatu. O ile śledztwo nie miało miejsca, może obwiniony i prokurator w przeciąhu dni 8 po doręczeniu uchwały, zarządzającej rozprawę ustną, stawiać wnioski dowodowe, co do których rozstrzyga senat bez dopuszczenia środka prawnego.

§ 164.

Rozprawa odbywa się tajnie, jednakowoż obwiniony może żądać dozwoleń przystępu trzem swoim zaufanym osobom zawodu nauczycielskiego. Podawanie treści rozprawy do wiadomości publicznej jest wzbronione, a dozwolone jedynie za uchwałą senatu i zgodą obwinionego.

§ 165.

Rozprawa rozpoczyna się przedstawieniem stanu sprawy przez sprawozdawcę, wyznaczonego przez przewodniczącego senatu z pośród członków. Następnie zostanie przesłuchany obwiniony, poczem będzie wysłuchany prokurator dyscyplinarny ze swoim przedstawieniem i wnioskiem, a w końcu obwiniony, jako też jego obrońca z obroną. Ostatnie słowo przysługuje obwinionemu.

§ 166.

Jeżeli senat — na wniosek lub z urzędu — uzna za potrzebne przesłuchanie świadków przez komisarza śledczego, albo przez pewną władzę, albo dostarczenie innych środków dowodowych, niezbędnych do wyjaśnienia sprawy, natenczas ma poczynić potrzebne zarządzenie, a w razie potrzeby wyznaczyć dalszy ciąg rozprawy na inny dzień.

§ 167.

Senat ma w swem orzeczeniu uwzględnić tylko to, co było treścią rozprawy ustnej. Przy rostrzyganiu nie jest on krępowany żadnemi regułami dowodowemi, lecz ma orzekać na podstawie przekonania, nabranego przez wolne i sumienne zbadanie wszystkich przedstawionych środków dowodowych.

§ 168.

Nauczyciel obwiniony musi być orzeczeniem senatu albo od zarzuconego mu naruszenia obowiązków uwolniony, albo tegoż uznany winnym. W razie uznania winy, orzeczenie ma zawierać także postanowienia o dyscyplinarnej albo porządkowej karze, na jaką nauczyciel zostaje zasądzony.

§ 169.

Każde orzeczenie ma być doręczone władzy, przy której senat jest ustanowiony, do wykonania, o ile nie wniesiono zażalenia nieważności.

§ 170.

Orzeczenie dyscyplinarne senatu ma być przez władzę przy której senat jest ustanowiony, pisemnie wygotowane i doręczone prokuratorowi dyscyplinarnemu, jakoteż nauczycielowi obwinionemu lub pozostałym po nim, uprawnionym do wniesienia odwołania, z podaniem powodów rozstrzygnięcia i pouczeniem o środkach prawnych.

§ 171.

Z ustnej rozprawy spisuje się protokół, który ma zawierać nazwiska obecnych i przedstawienie przebiegu rozprawy co do wszystkich, istotnie ważnych momentów, oraz co do narad i głosowania. Protokół ten ma być podpisany przez przewodniczącego i protokolanta.

§ 172.

Jeżeli nauczyciel umrze przed wydaniem wyroku pierwszej instancji, ma być postępowanie zastanowione.

§ 173.

Przeciw orzeczeniu senatu może być wniesione do instancji wyższej to jest do Ministerstwa wyznań i oświaty i do Trybunału administracyjnego odwołanie co do ustępów o winie i karze.

§ 174.

Do odwołania są uprawnieni:

- a) nauczyciel obwiniony;
- b) na wypadek, gdy tenże przed prawomocnością orzeczenia umarł, jego pozostali, dotknięci orzeczeniem w swem prawie do poborów zaopatrzenia;
- c) prokurator dyscyplinarny.

§ 175.

Odwołanie należy wnieść w przeciągu dni 30 po otrzymaniu orzeczenia senatu. Jeżeli nauczyciel obwiniony umrze w biegu czasu do odwołania, wówczas, czasokres ten do

odwołania dla uprawnionych, po nim pozostałych, rozpoczyna się od dnia jego śmierci. Odwołanie ma wskutek odraczający.

§ 176.

Jeżeli instancja odwoławcza uzna, że odwołanie wniesiono za późno, albo, że wniesione zostało przez osobę, której nie przysłuza prawo odwołania, należy odwołanie bez żadnego dalszego postępowania odrzucić. Jeżeli uważa instancja odwoławcza uzupełnienie śledztwa za wskazane, należy je spowodować przez senat orzekający. Jeżeli istotne braki w postępowaniu wymagają powtórzenia tegoż w pierwszej instancji: w senacie powiatowym, ma instancja odwoławcza przy zniesieniu zaczepnego orzeczenia i zarządzeniu nowego postępowania przekazać sprawę senatowi powiatowemu napowrót do traktowania.

Co do orzeczeń instancji odwoławczej mają zastosowanie przepisy §§ 168, 169 i 170.

§ 177.

Po prawomocnem orzeczeniu dyscyplinarnem należy doreczyć jego wygotowanie wraz z powodami rozstrzygnięcia Radzie szkolnej okręgowej, względnie krajowej, która w danym razie ma spowodować wykonanie kary.

§ 178.

Jeżeli postępowanie zastanowiono, albo obwiniony został uwolniony, lub też skazano go jedynie na karę porządkową, może być postępowanie na niekorzyść obwinionego tylko wówczas wznowione, jeżeli w przeciągu lat trzech wyszły na jaw nowe szczegóły albo środki dowodowe, które są w stanie uzasadnić same albo w związku z pierwotnie podniesionymi dowodami przekroczenie nauczyciela obwinionego, albo zasądzenie nauczyciela skazanego tylko na karę porządkową — na karę dyscyplinarną.

§ 179.

Nauczyciel, prawomocnie na karę dyscyplinarną skazany albo jego pozostali, dotknięci orzeczeniem w swych poborach zaopatrzenia, mogą żądać wznowienia postępowania także po wykonaniu kary, jeżeli naprowadzą nowe szczegóły lub środki dowodowe, które są w stanie same albo w związku z pierwotnie podniesionymi dowodami uzasadnić uwolnienie, albo spowodować wymiar kary łagodniejszej. Taką prośbę należy wnieść do władzy, przy której ustanowiony jest senat, powołany do orzekania.

§ 180.

O wznowieniu postępowania rozstrzyga na tajnem posiedzeniu senat, który o sprawie w pierwszej instancji orzekał. Przeciw postanowieniu wznowienia postępowania w myśl § 178. i przeciw odmówieniu prośbie o wznowienie w myśl § 179. — nie jest dopuszczalny żaden środek prawny.

§ 181.

Przez postanowienie wznowienia postępowania zostaje pierwotne orzeczenie co do winy o tyle zniesione, o ile ono dotyczy tego czynu, co do którego wznowienie zostało postanowione; jeżeli zaś orzeczeniem tem została kara wymierzona, ma ono być także co do ustępu o karze zniesione. Przez wznowienie przechodzi sprawa z reguły w stan śledztwa.

§ 182.

Jeżeli nauczyciel, na którego korzyść zezwolono na wznowienie postępowania, zostanie ponownie uznany winnym, przy wymiarze kary należy mieć wzgląd na karę już odciernianą. Senat, który uznał wznowienie postępowania na korzyść obwinionego nauczyciela za dopuszczalne, może za zgodą prokuratora orzec natychmiast zwolnienie od kary albo wymierzyć karę łagodniejszą.

§ 183.

Senat może zasuspendować w służbie będącego nauczyciela, przeciw któremu wdrożono dochodzenie karne lub dyscyplinarne, jeżeli to z bardzo ważnych względów służbowych, w szczególności dla strzeżenia godności i bezpieczeństwa urzędu okaże się bardzo wskazanem.

§ 184.

Jeżeli przeciw nauczycielowi zarządzono karno-sądowy areszt śledczy, ma przełożony jego władzy służbowej zawiadomić o tem w drodze służbowej właściwy senat.

Każdy przełożony jest uprawniony zarządzić tymczasowe wstrzymanie nauczyciela od urzędowania, jeżeli tenże popełnił czyn zbrodniczy, albo tego rodzaju ciężkie wykroczenie służbowe, które przez pozostawienie go w służbie choćby najkrótszy czas nadal mogłoby narazić powagę i dobro szkoły na niebezpieczeństwo.

O każdej tymczasowej suspensyi należy zawiadomić bezzwłocznie w drodze służbowej — przy przedstawieniu stanu rzeczy — senat, celem zbadania sprawy.

§ 185.

Uchwałą senatu może być nauczyciel na czas trwania suspensyi ograniczony w swych poborach do $\frac{2}{3}$ części.

§ 186.

Zasuspendowanie w służbie kończy się najpóźniej z prawomocnem zakończeniem postępowania dyscyplinarnego. Jeżeli przed owym czasem odpadną okoliczności, które spowodowały zasuspendowanie nauczyciela, ma senat powziąć uchwałę co do zniesienia suspensyi.

§ 187.

Senat rozstrzyga o zawieszeniu lub zniesieniu suspensyi bez poprzedniej rozprawy ustnej. Przeciw tymczasowej suspensyi nie jest dopuszczalny żaden środek prawny.

Przeciw uchwale senatu, mocą której suspensyę postanowiono, prośbie o zniesienie suspensyi odmówiono, tymczasowe zawieszenie jej zatwierdzono, albo, gdy nauczyciel został w swych poborach ograniczony, może tenże wnieść w przeciągu dni 14. zażalenie do właściwej instancyi wyższej. Zażalenie nie pociąga za sobą skutków odraczalnych. Jeżeli senat przeciw wnioskowi prokuratora zasuspendowania w służbie nie postanowi albo postanowioną suspensyę zniesie, wolno temuż w przeciągu 14 dni wnieść zażalenie.

§ 188.

Z końcem suspensyi wstępuje nauczyciel znowu w prawo do poborów ustawowych. Jeżeli wdrożone przeciw nauczycielowi postępowanie dyscyplinarne skończy się jego uwolnieniem albo nałożeniem kary porządkowej, należy zwrócić mu dodatkowo zatrzymaną część poborów. W razie ostrzejszej kary dyscyplinarnej wypłata zatrzymanych poborów nie ma miejsca. Dodatkowa wypłata zatrzymanych poborów nie ma miejsca także w razie wydalenia ze służby w bezpośrednim następstwie wyroku karno-sądowego.

§ 189.

Sądy karne są obowiązane zawiadomić o wdrożeniu postępowania karnego i wniesieniu aktu oskarżenia przeciw nauczycielowi, jak i o zawieszeniu nad nim aresztu Radę szkolną okręgową, która zawiadomi o tem w drodze służbowej właściwy senat, celem możliwego powzięcia uchwały. Również mają sądy karne zawiadomić Radę szkolną okręgową, która zawiadomi o tem w drodze służbowej właściwy senat, celem możliwego powzięcia uchwały. Również mają sądy karne zawiadomić Radę szkolną okręgową o ukończeniu postępowania karnego przy przesłaniu odnośnych aktów. Aż do skończenia postępowania karnego nie może być postępowanie dyscyplinarne o ten sam czyn wdrożone, ani dalej prowadzone.

§ 190.

Jeżeli przeciw nauczycielowi zapadł wyrok karno-sądowy, którego bezpośrednim następstwem w myśl istniejących ustaw jest utrata urzędu, należy wydalenie nauczyciela postanowić w drodze administracyjnej, bez dalszego postępowania.

§ 191.

Jeżeli zasądzenie karno-sądowe nie spowoduje w bezpośrednim swem następstwie utraty urzędu albo, gdy nauczyciel został uwolniony, ma naczelnik władzy służbowej przesłać akta karno-sądowego postępowania w drodze służbowej właściwemu senatowi, celem dalszego postanowienia.

§ 192.

Każde postępowanie dyscyplinarne powinno być ukończone najdalej w przeciągu 6 miesięcy.

§ 193.

Jeżeli suspensya nauczyciela została postanowioną, albo w wiszącym postępowaniu dyscyplinarnem uchwała na wydalenie powzięta, należy wstrzymać się z awansowaniem nauczyciela do wyższej klasy rangi aż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

Jeżeli nauczyciel zostanie uwolniony albo skazany tylko na karę porządkową lub na karę nagany drugiego stopnia względnie na karę przeniesienia na posadę równorzędną, wówczas, jeżeli w tym czasie nabył prawa do czasowego awansu, należy to wykonać dodatkowo z prawem, działającym wstecz aż do dnia następnego po dniu, w którym ubiegł termin do awansu.

§ 194.

Kary porządkowe nie będą wписыwane do tabeli kwalifikacyjnej. Każda kara dyscyplinarna, orzeczona przeciw nauczycielowi, ma być po nastąpieniu prawomocności orzeczenia zapisana w tabeli kwalifikacyjnej, jak długo trwa ten zapissek, ma być przy tem przechowany odpis odnośnego orzeczenia.

§ 195.

Po upływie lat 3, licząc od prawomocności orzeczenia, w żadnym jednak razie przed zupełnem odcierpieniem nałożonej kary dyscyplinarnej, ma być zapissek wymienionych kar z tabeli kwalifikacyjnej wykreślony, jeżeli nauczyciel od tego czasu prowadził się nienagannie.

§ 196.

W czasie trwania śledztwa może komisarz śledczy, o ile to uważa za zgodne z celem postępowania, zezwolić obwinionemu nauczycielowi na nieograniczony albo częściowy wgląd do aktów sprawy. Po doręczeniu uchwały wydalającej nauczyciel obwiniony i jego obrońca ma prawo wglądać w akta sprawy z wyjątkiem protokołu i brać z nich odpisy. Podawanie bez zgody senatu i obwinionego do publicznej wiadomości treści aktów jest zabronione.

§ 197.

Wszystkie doręczenia są ważne i powodują bieg czasokresów, jeżeli zostały uskutecznione osobiście obwinionemu, jego obrońcy, albo złożone innemu, wskazanemu przez niego pełnomocnikowi. Publiczne wezwanie do stawienia się jakoteż urzędowe ogłoszenie orzeczenia jest niedopuszczalne.

§ 198.

Oznaczone terminy są nieodraczalne, Pisemne podania mogą być wnoszone także w drodze telegraficznej. Spóźnione wniesienie zostanie odrzucone bez dalszego postępowania.

§ 199.

W razie zaniedbania terminu do zgłoszenia środka dowodowego może instancja odwoławcza przywrócić nauczycielowi termin do stanu pierwotnego, jeżeli zdoła wykazać, że niedotrzymanie terminu nastąpiło nie z jego winy, lecz uniemożliwiły to okoliczności nieuniknione.

Prośba o przywrócenie nieterminu do pierwotnego stanu musi być wniesiona w terminie 14 dniowym po ustaniu przeszkody przy równoczesnym podaniu środka dowodowego do przewodniczącego senatu, który rozstrzyga o sprawie w pierwszej instancji. Przewodniczący doręcza podanie także prokuratorowi dyscyplinarnemu do oświadczenia się. Prośbę o przywrócenie terminu do pierwotnego stanu rozstrzyga ta instancja odwoławcza, która w razie zezwolenia na przywrócenie może orzekać natychmiast w głównej sprawie.

§ 200.

Należytości świadków i rzeczoznawców będą obliczane wedle przepisów postępowania karnego.

X.

Postanowienia ogólne.

§ 201.

Przepisy tej ustawy, dotyczące nauczycieli, odnoszą się zarówno bez zmian do nauczycielek.
